

Česká republika federace

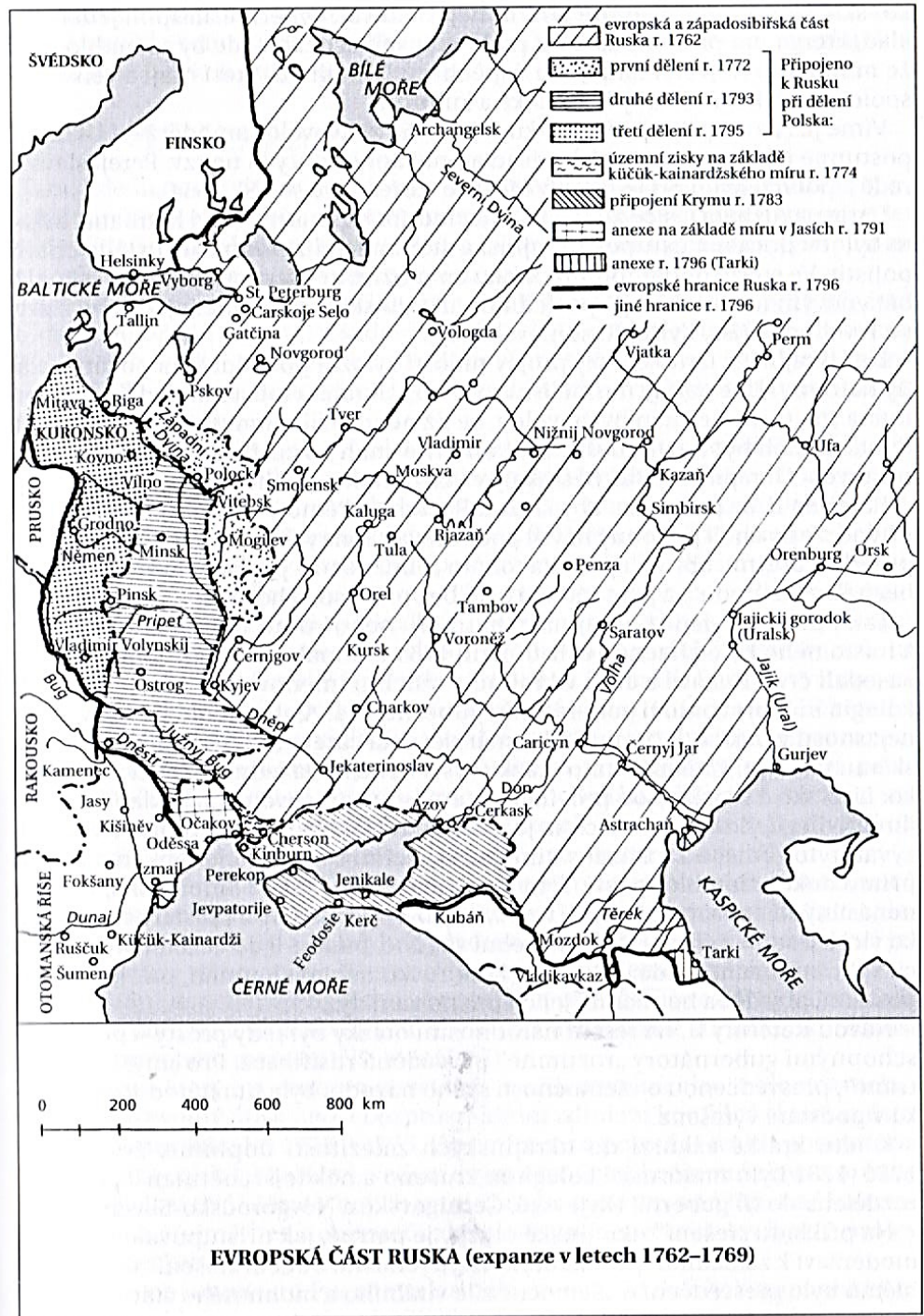
Grolich David, Raplík Lukáš

Rusko-turecké války a anexe Krymu

- 1764 = spojení s Pruskem
- 1768-1774 = 1. rusko-turecká válka
 - Rusko získává Moldavsko a Valašsko => Rakousko se spojilo s Turky
 - Prusko v roli zprostředkovatele
 - 1770 = ruská flotila zvítězila u Česme => oslabení moci Turecka („nemocný muž na Bosporu“)
 - 1774 = mír v Kučuk-Kajnardži
 - Rusko získává Azov (viz mapa 1)
- 1783 = Anexe Krymu (viz mapa 1)
 - Grigorij Potěmkin = černomořská flotily
- 1787-1792 = 2. rusko-turecká válka
 - 1792 = mír v Jasech
 - Rusko získává pobřeží mezi Dněstrem a Bugem (viz mapa 1)

1774 = Rusko získává Azov

1792 = Rusko získává pobřeží
mezi Dněstrem a Bugem

1783 = Anexe Krymu

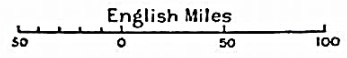
1796 = anexe Tarki

MAPA 1

Dělení Polska

- **1772 = 1. dělení Polska + Rusko vyklidilo na oplátku Moldavsko a Valašsko**
 - Rusko + Rakousko (Marie Terezie nechtěla) + Prusko
 - Rusko získává území Bílé Rusi, Vitebsk (viz mapa 2 a 3)
- **1793 = 2. dělení Polska**
 - Prusko + Rusko
 - Rusko získává Polesí, Podolí, Targovici a Minsk (viz mapa 2 a 3)
- **1795 = 3. dělení Polska => Rusko se posunula dále na západ a hraničí přímo s Pruskem**
 - Rusko + Rakousko + Prusko
 - Rusko získává Volyň, území Litvy a Novgorod (viz mapa 2 a 3)

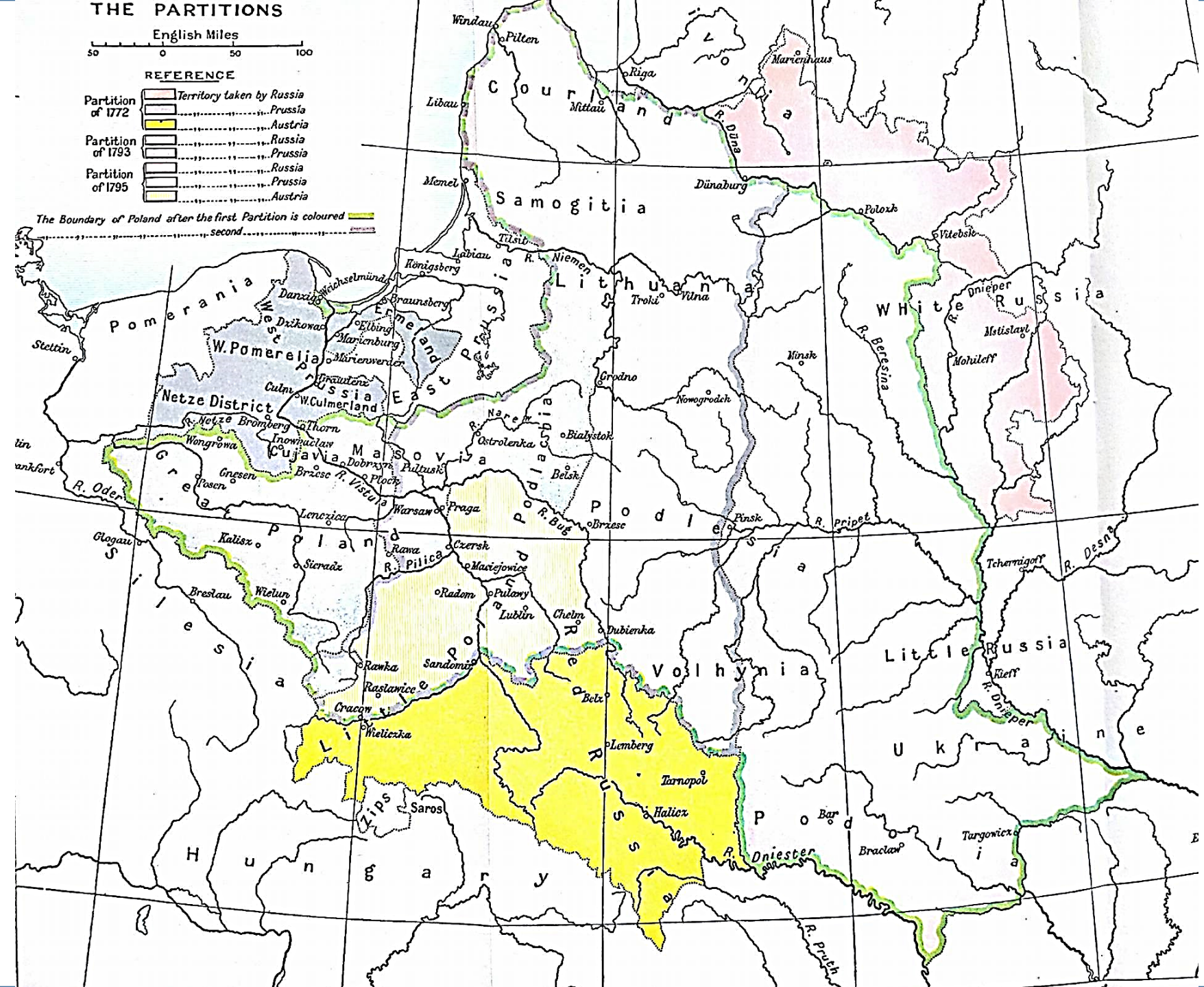
THE PARTITIONS

REFERENCE

- Partition of 1772:
 - Territory taken by Russia
 - Prussia
 - Austria
- Partition of 1793:
 - Russia
 - Prussia
 - Russia
- Partition of 1795:
 - Russia
 - Prussia
 - Austria

The Boundary of Poland after the first Partition is coloured — second - - - - -

MAPA 2

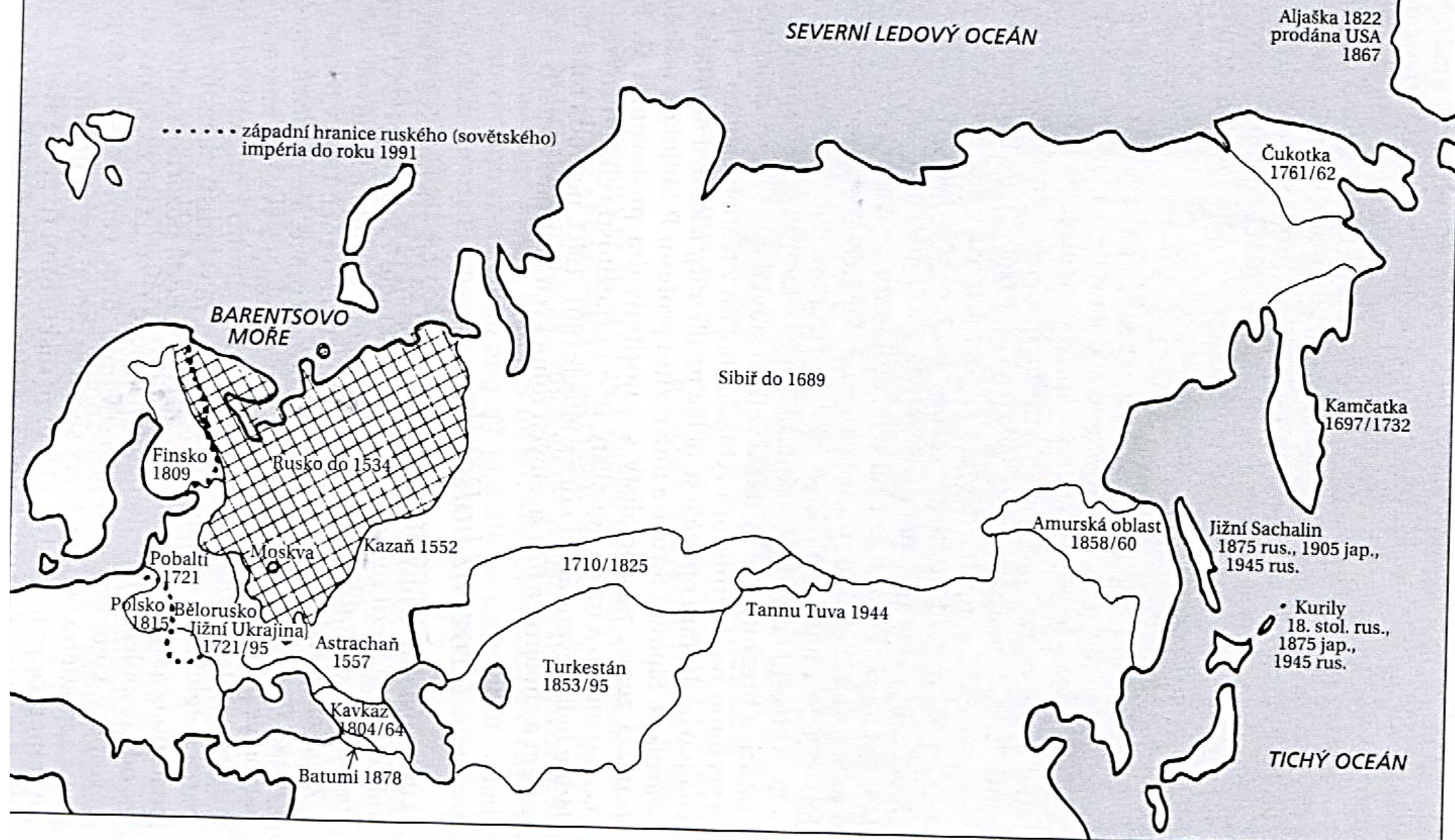
MAPA 3

Napoleonské války

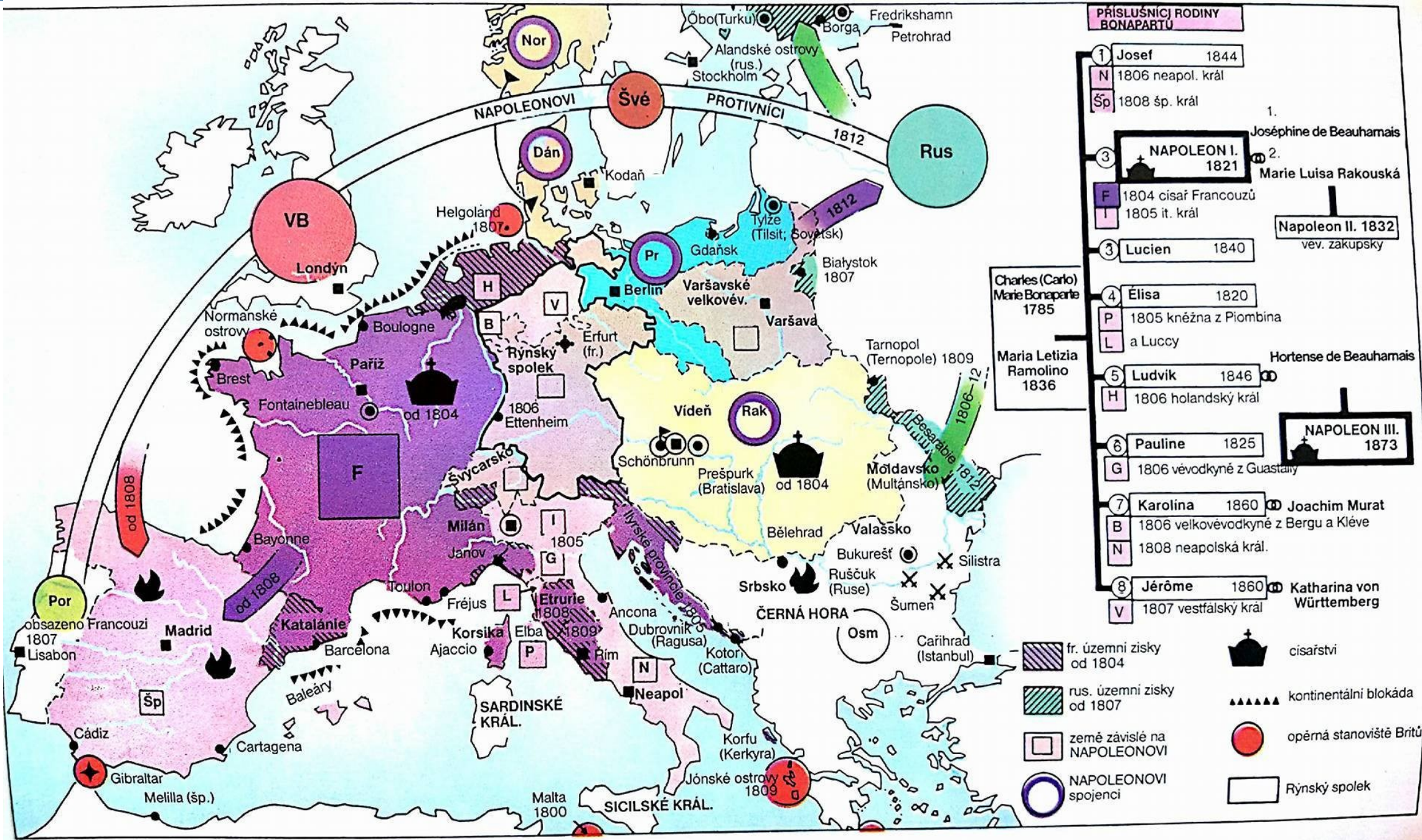
- 1807 = získání Bialystoku (viz mapa 4 a 5)
- 1809 = získání Tarnapole (viz mapa 4 a 5)
- 1809 = anexe Finska (jako partner Napoleona) (viz mapa 4 a 5)
- 1812 = obsazení Besarábie (viz mapa 5)
- + získání Alandských ostrovů (viz mapa 5)
- 1815 => rozdělena mezi Prusko a Rusko, Kongresovka = po vídeňském míru
 - Varšava, Kališ (viz mapa 6)

EXPANZE RUSKÉ ŘÍŠE

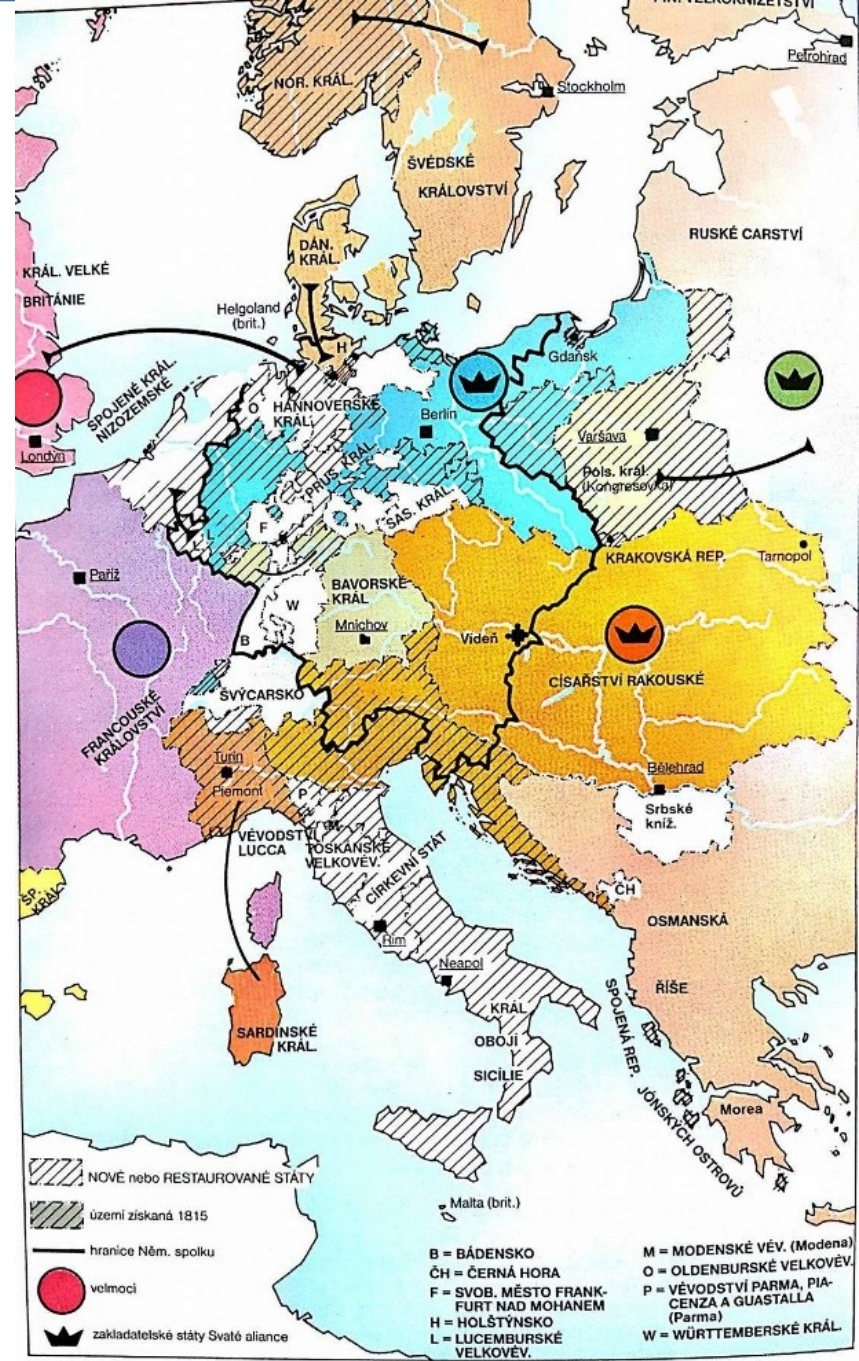
Data udávají roky připojení

MAPA 4

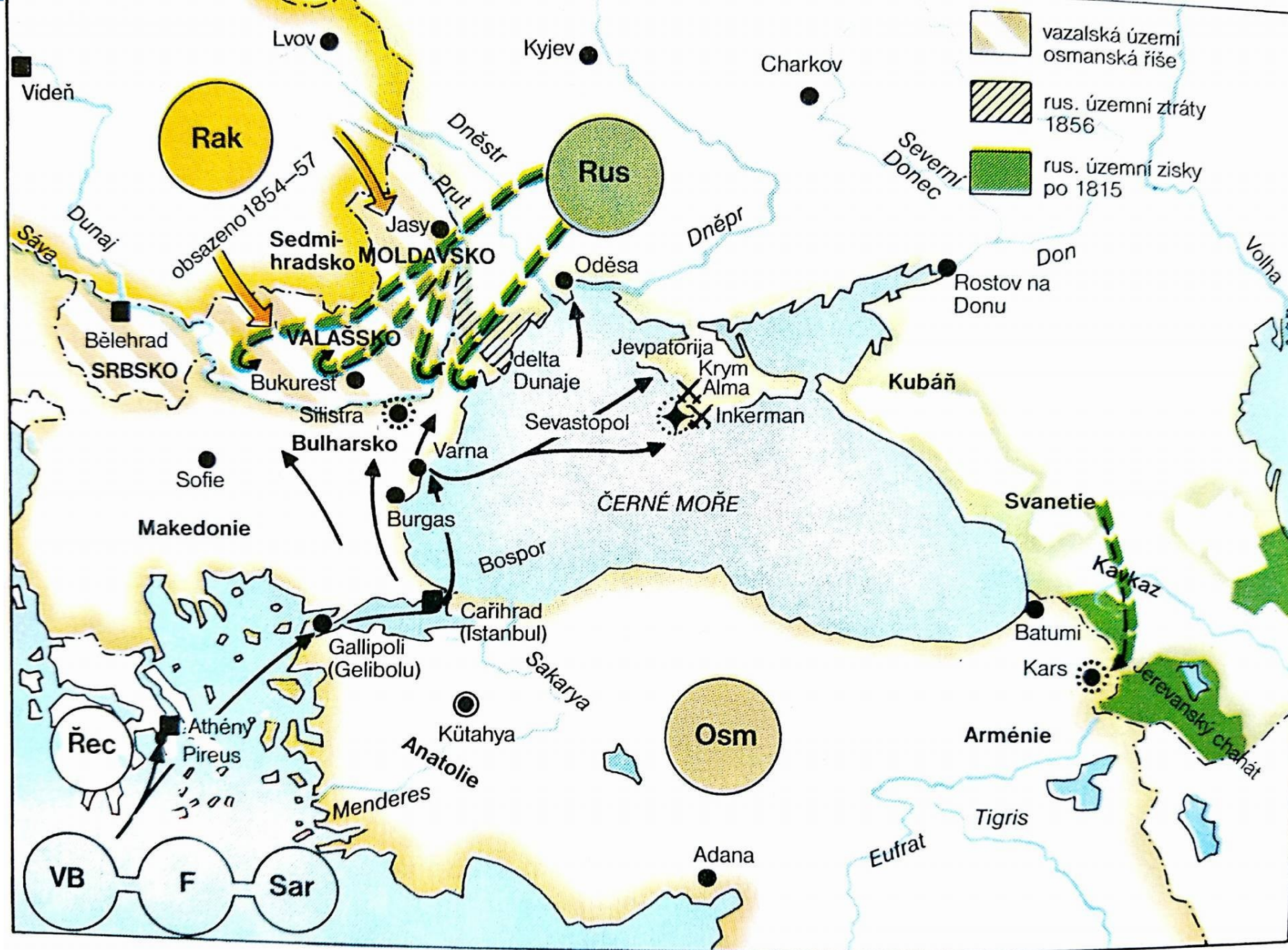
Proměny evropských poměrů za Napoleona I. 1812

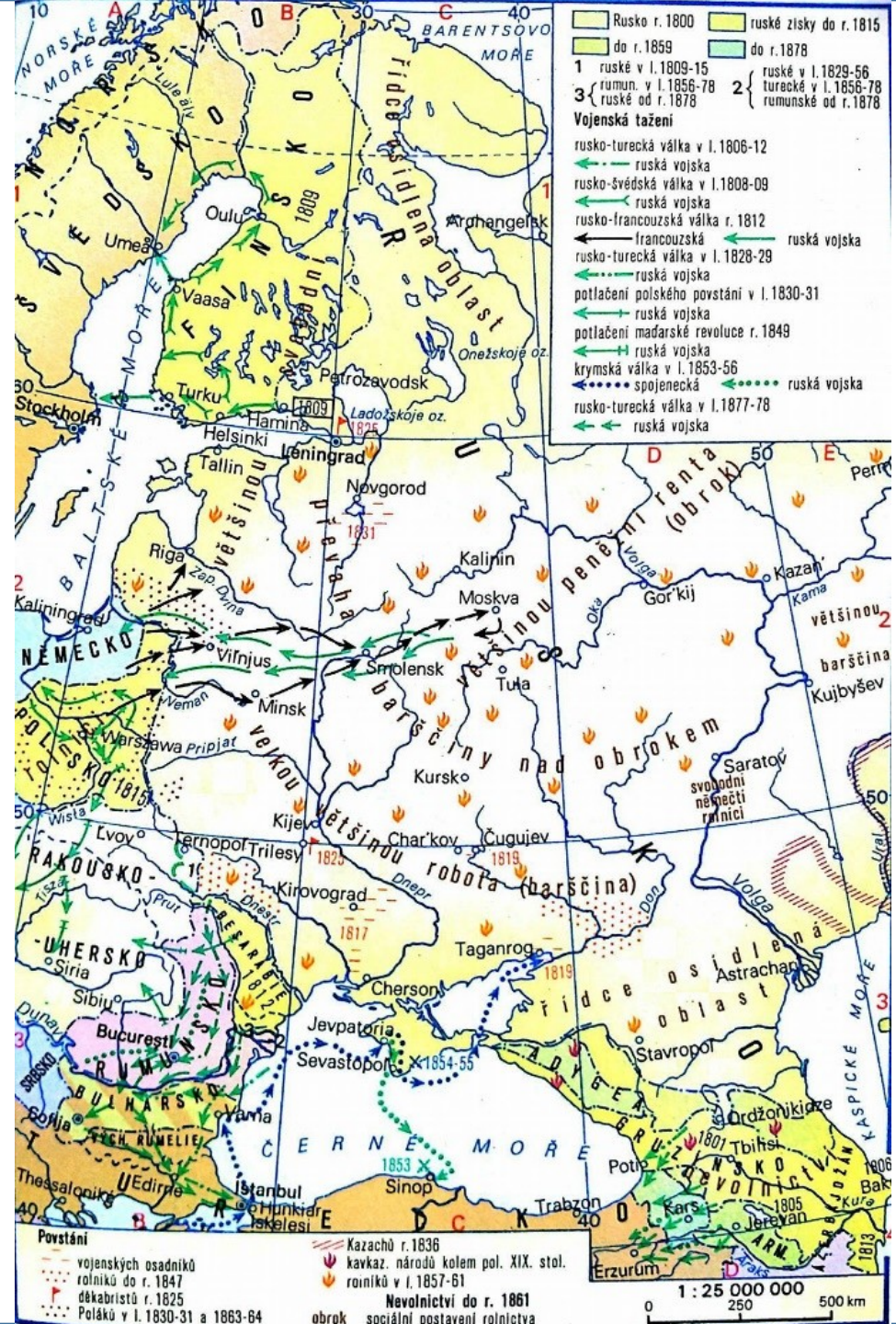
Nové uspořádání Evropy po vídeňském kongresu 1815

Krymská válka

- 1825 = povstání děkabristů = krutě potlačeno
- Mikuláš I. (1825-1855)
- Zahraniční politika
 - Potlačování evropských revolučních hnutí
 - Expanze na Střední Východ
 - Dělení Turecka
- 1853-1856 = Krymská válka
 - 1853 = ruské jednotky na území podunajských knížectví
 - Říjen 1853 = Turecko vypovědělo Rusku válku
 - 1854 = do konfliktu zasáhla VB a Francie (po boku Turecka)
 - Září 1854 = Britové a Francouzi obléhají Sevastopol
 - 1856 = pařížský mír
 - Rusko ztratilo deltu Dunaje (viz mapa 7) + v Černém moři vyhlášena neutralita

Krymská válka 1853-1856

Ruská expanze v Asii (19. století)

- Blízký východ = přání ovládnout černomořské úžiny
- 1878 = berlínský kongres = ochlazení rusko-německého přátelství
- Střední východ = posunutí hranic na úkor Persie, Indie a Číny
 - 1864 = anexe Turkestánu (viz mapa 9) => vzrůst napětí v britsko-ruských vztazích
- Dálný východ = jednání s Čínou (odstoupení jejich území)
 - 1858 = zisk amurské oblasti (viz mapa 9)
 - 1860 = zisk ussurijského a přímořského kraje (viz mapa 9)
- 1860 = založen přístav Vladisvostok (viz mapa 9)
- 1867 = prodej Aljašky USA
- 1875 = zisk Sachalinu od Japonska výměnou za Kurilské ostrovy (viz mapa 9)

Vznik Sovětského svazu (1918-1924)

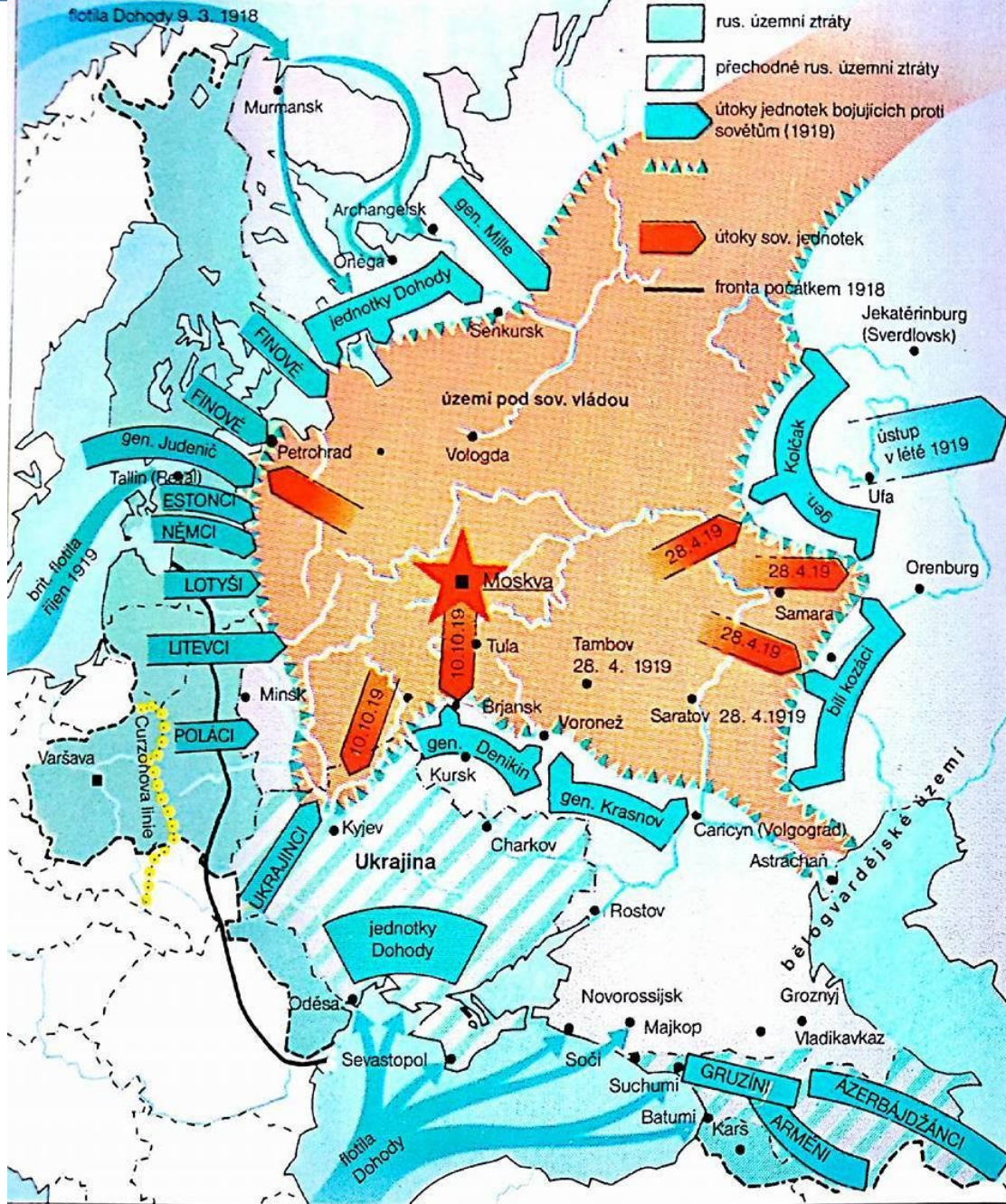
- Červenec 1918 = vznikla Ruská socialistická federativní sovětská republika (RSFSR)
- Červenec 1918 = vyvražděna carská rodina
- 1918 – 1920 = Ruská občanská válka = porážka bělogvardějců
- 1921 = založena státní plánovací komise (GOSPLAN) na koordinaci hospodářství
- 1922 = Čeka se přeměnila ve Státní politickou správu (GPU) + Stalin se stal generálním tajemníkem
- Prosinec 1922 = založen Sovětský svaz socialistických republik (SSSR)

Ruská říše, politicko-administrativní mapa (k 1. srpnu 1914)

Vývoj hranic na počátku 20. století (viz mapa 9)

- **Územní ztráty**
 - **Finsko (1918)**
 - **Polská území (1921)**
 - **Estonsko (1920)**
 - **Lotyšsko (1920)**
 - **Litva (1920)**
 - **Kars (1921)**

Občanská válka a intervence

Konec občanské války 1920/21

Administrativní dělení SSSR v roce 1931

2. Světová válka

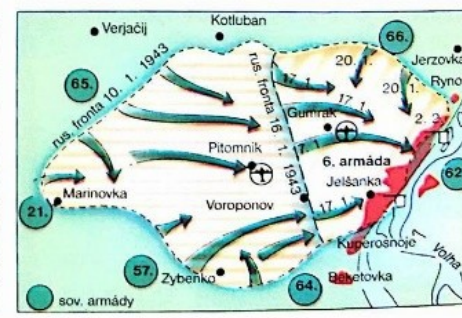
- **1941-1942 = Válka v Rusku**
 - **22. 6. 1941 = Německo bez vyhlášení války přepadlo Sovětský svaz**
 - **1941 = bitva o Moskvu**
 - **Němci postupují do hloubi Ruska**
 - **Dobývají například Krym**
 - **V zimě 1942/43 = Stalingradská bitva = zlom ve válce**
- **Rusko tlačí německou armádu zpět na východ**
- **Spojenci určují demarkační linii**

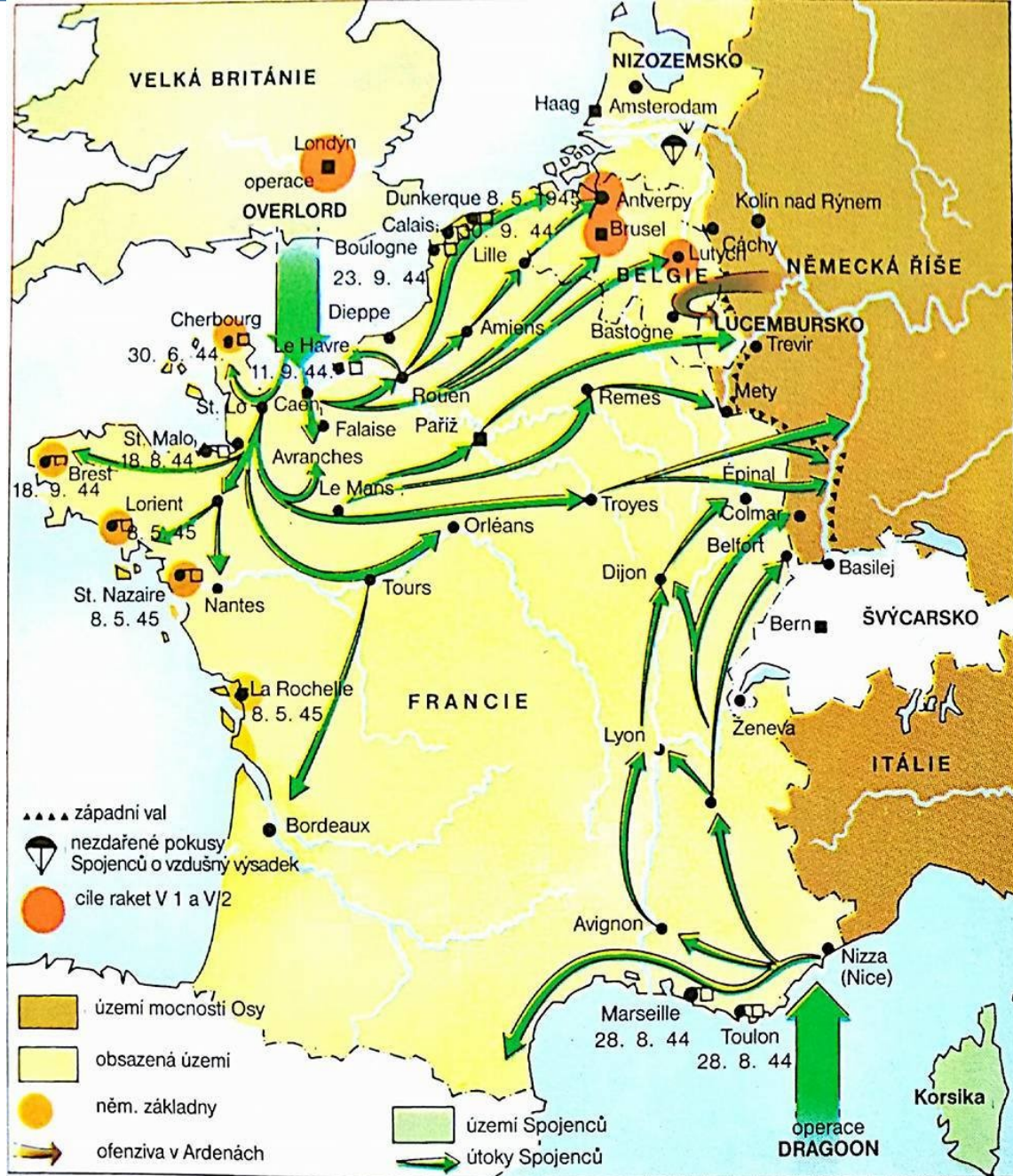
Operace Barbarossa 1941-1942

Stalingradská bitva 1942-1943

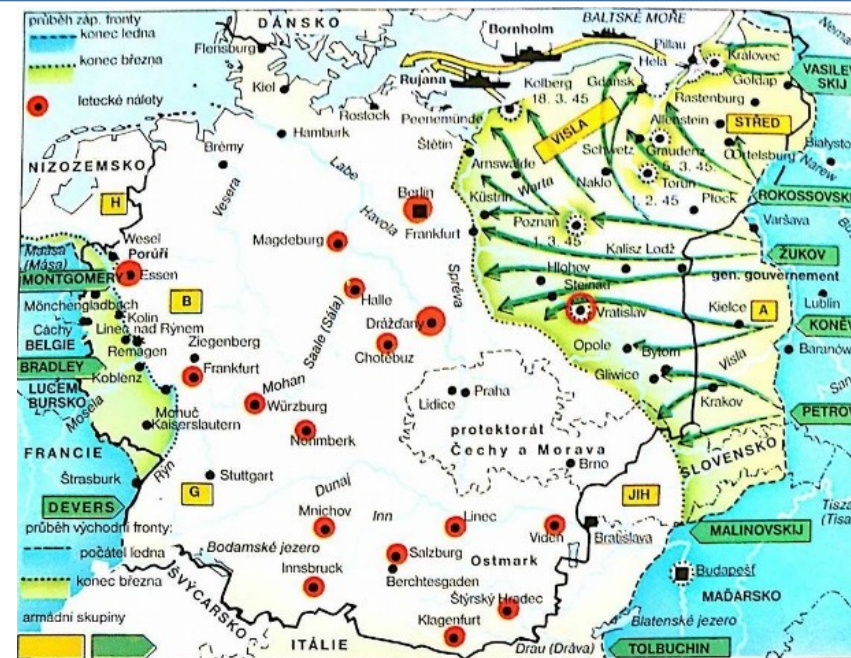

Německá letní ofenziva v roce 1942

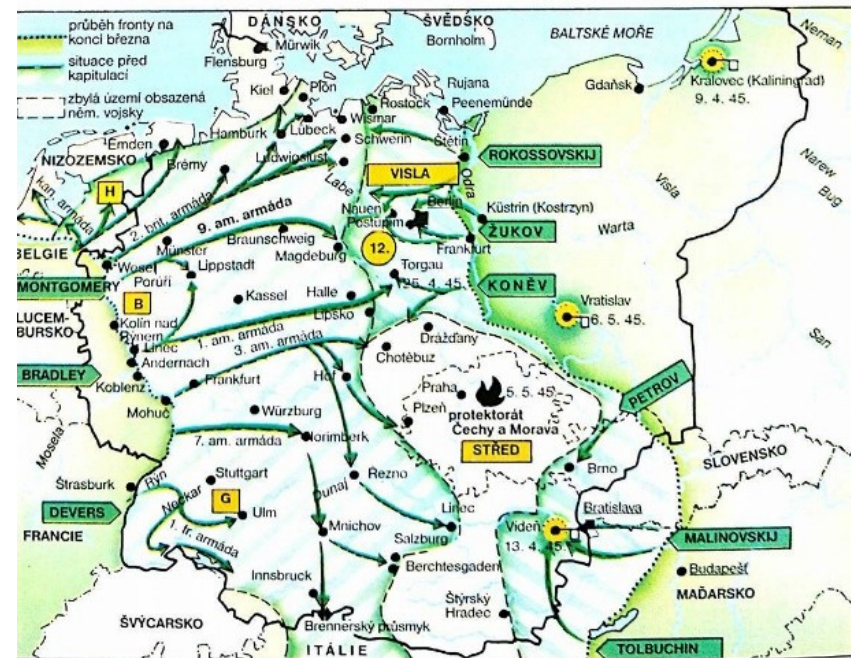

Východní fronta 1943–1944

Invaze Spojenců do Francie v roce 1944

Zhrucení německé armády na východní frontě v období od ledna do března 1945

Zánik Německé říše v dubnu a květnu 1945

Sovětská expanze od roku 1939

- **Estonská SSR (1940)**
- **Lotyšská SSR (1940)**
- **Litevská SSR (1941)**
- **Běloruská SSR (1939)**
- **Ukrajinská SSR (1945)**
- **Moldavská SSR (1940)**
- **Karelofinská ASSR (1940)**

Pozdní stalinismus (1945-1953)

- 1946-1950 = 4. pětiletka
- 1951-1955 = 5. pětiletka = velké stavby
- Lidově demokratické satelitní státy
 - Československo (1948)
 - NDR
 - Polsko (1947)
 - Maďarsko (1949)
 - Rumunsko (1947)
 - Bulharsko (1946)
 - Albánie (1946)
- 1948 = Odpadnutí Jugoslávie
- 1950 = spojenecká smlouva s Čínou
- 5. března 1953 = umírá Stalin => nástup Nikity S. Chrusčova
- Sovětský svaz (1953-1965) = „politika mírového soužití“

Systém sovětských satelitů v Evropě po roce 1945

Administrativně-územní dělení SSSR v roce 1953

Města
 MOSKVA hlavní města států a svazových republik
 Ufa hlavní města ASSR, centra oblastí a krajů
 Čerkesk centra autonomních oblastí a oblastí, patřících do krajů
 Salechard centra národnostních okruhů

Hranice

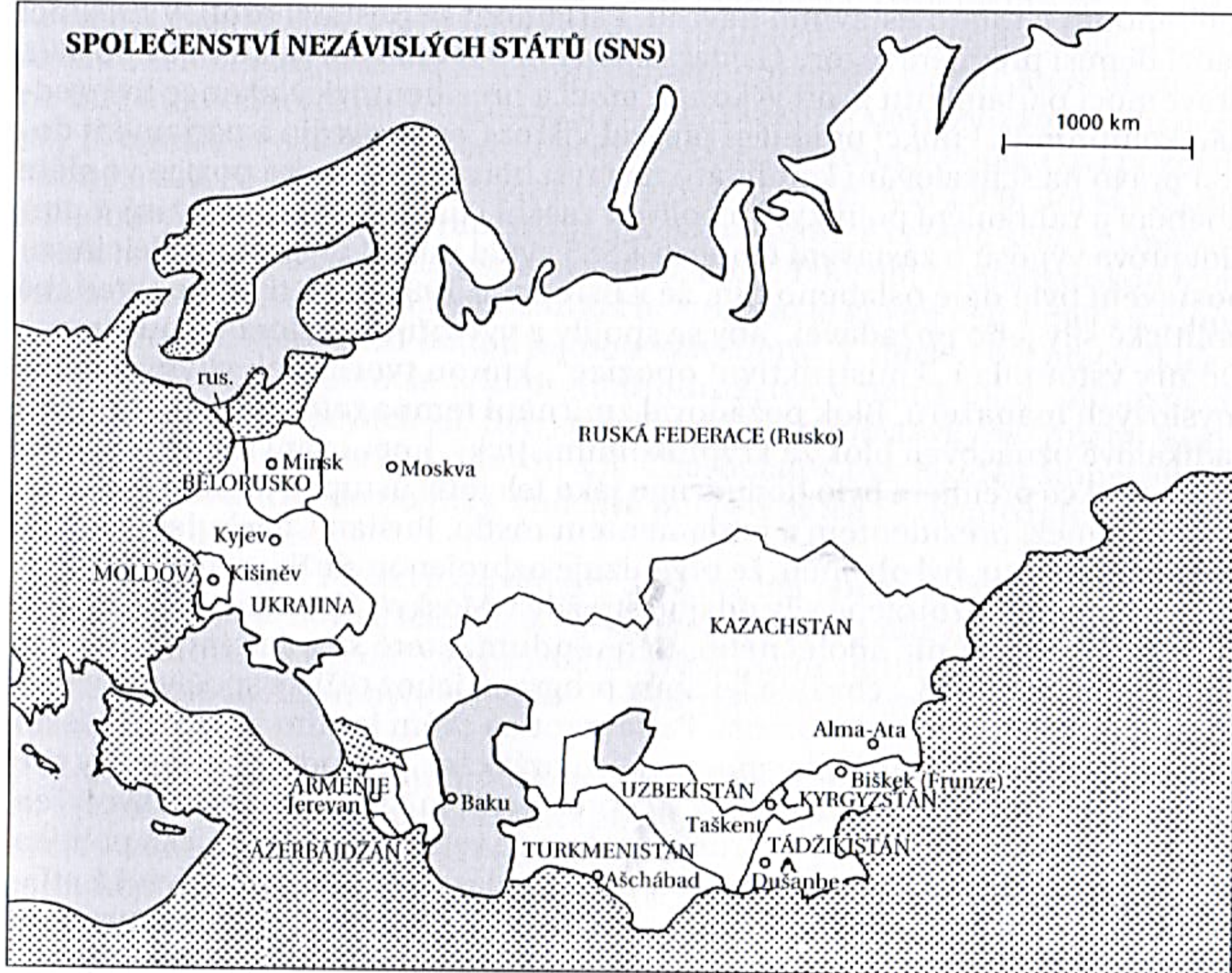
- SSR
- polsární území SSSR
- svazových republik
- ASSR, oblastí a krajů
- autonomních oblastí (AO)
- a oblastí, patřících do krajů
- národnostních okruhů (NO)
- jejích států

- 1 Estonská SSR
- 2 Lotyšská SSR
- 3 Litevská SSR
- 4 Moldavská SSR
- 5 Arménská SSR
- 6 Azebájdžánská ASSR
- 7 Mordvinská ASSR
- 8 Čuvašská ASSR
- 9 Marijská ASSR
- 10 Tatarská ASSR
- 11 Udmurtská ASSR
- 12 Komi-permjacký národnostní okruh Molotovské oblasti
- 13 Krasnodarský kraj
- 14 Adygejský AO Krasnodarského kraje
- 15 Stavropolský kraj
- 16 Čerkeská AO Stavropolského kraje
- 17 Kabardinská ASSR
- 18 Severoosetská ASSR
- 19 Gruzinská SSR
- 20 Abcházská ASSR Gruzinské SSR
- 21 Adžarská ASSR Gruzinské SSR
- 22 Ust-ordynský Burjatsko-Mongolský NO Irkutské oblasti
- 23 Aginský Burjatsko-Mongolský NO Čínských oblastí
- 24 Židovská AO Chabarovského kraje
- 25 Polesská oblast Běloruské SSR
- 26 Volynská oblast Ukrajinské SSR
- 27 Zakarpatská oblast Ukrajinské SSR
- 28 Kamenec-podolská oblast Ukrajiné SSR
- 29 Krymská oblast RSFSR
- 30 Jihoosetská AO Gruzinské SSR
- 32 Severokazachstánská oblast Kazachské SSR
- 33 Východokazachstánská oblast Kazachské SSR
- 34 Karakalpakská ASSR Uzbeké SSR
- 35 Kalikandarská oblast Uzbeké SSR
- 36 Surkandarská oblast Uzbeké SSR
- 37 Okresy podřízené přímo republikánním orgánům
- 38 Garmská oblast Tádžické SSR
- 39 Panžanská oblast Kyrgyzské SSR
- 40 Issyk-kulská oblast Kyrgyzské SSR
- 41 Nachičevanská ASSR Azebájdžánské SSR
- 42 Náhorněkarabátská AO Azebájdžánské SSR
- 1 Rakousko
- 2 Maďarsko
- 3 Švýcarsko
- 4 Pákistán
- 5 Indie

K zániku SSSR

- Červenec 1968 = „Brežněvovy doktríny“
- Nixonovy návštěvy v SSSR
- 1976-1988 = hnutí za lidská práva
- Prosinec 1979 = sovětské jednotky vstoupily do Afganistánu
- 1986 = umírá Černěnko -> Michail Gorbačov = perestrojka
- 15. 5. 1988 = stahování sovětských vojsk z Afganistánu
- 1988 = setkání představitelů USA a SSSR
- 1990 = pobaltské státy vyhlásily svou nezávislost
- 1990 = Gorbačov prezidentem + Jelcin předsedou vlády
- 1991 = vznik Společenství nezávislých států (SNS) = 11 bývalých sovětských republik
- 31. 12. 1991 = Sovětský svaz zanikl

SPOLEČENSTVÍ NEZÁVISLÝCH STÁTŮ (SNS)

MAPA 18

NOVÉ STÁTNÍ HRANICE VE STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPĚ

MAPA 19

Seznam map

- **Mapa 1 = Expanze Ruska v letech 1762-1769**
- **Mapa 2 = Trojí dělení Polska**
- **Mapa 3 = Trojí dělení Polska**
- **Mapa 4 = Expanze Ruské říše**
- **Mapa 5 = Proměny evropských poměrů za Napoleona I.**
- **Mapa 6 = Uspořádání Evropy po vídeňském kongresu**
- **Mapa 7 = Krymská válka**
- **Mapa 8 = Evropské Rusko v 19. století**
- **Mapa 9 = Rusko před rokem 1914**
- **Mapa 10 = Politicko-administrativní mapa Ruské říše k 1. 1. 1914**
- **Mapa 11 = Občanská válka v Rusku**
- **Mapa 12 = Administrativní dělení SSSR v roce 1931**
- **Mapa 13 = Německá ofenziva v Rusku**
- **Mapa 14 = Postup spojenců proti Německu**
- **Mapa 15 = Zánik Třetí říše**
- **Mapa 16 = Sovětské satelity v Evropě po roce 1945**
- **Mapa 17 = Administrativně-územní dělení SSSR v roce 1953**
- **Mapa 18 = Společenství nezávislých států (SNS)**
- **Mapa 19 = Moderní státní hranice v Evropě**

Literatura a mapy

- CAFOUREK, Petr: *Kapesní atlas světových dějin*. 2. díl. Praha 1982.
- KINDER, Hermann – HILGERMANN, Werner: *Encyklopedický atlas světových dějin*. Mapy a chronologický přehled. Praha 1998.
- LIŠČÁK, Vladimír: *Státy a území světa*. Praha 2009.
- MARKIEWICZ, Mariusz: *Historia Polski 1492-1795*. Kraków 2005.
- REDDAWAY, W. F. – PENSON, J. H. – HALECKI, O. – DYBOSKI, R. (edd.): *The Cambridge history of Poland. From Augustus II. to Pilsudski (1697-1935)*. Cambridge 1951.
- SKŘIVAN, Aleš: *Evropská politika 1648-1914*. Praha 1999.
- ŠVANKMAJER, Milan a kol.: *Dějiny Ruska*. Praha 2004.
- ZUBOV, Andrej: *Dějiny Ruska 20. století – díl I*. Praha 2014.
- ZUBOV, Andrej: *Dějiny Ruska 20. století – díl II*. Praha 2015.